

Datum
1 oktober 2024

Ons kenmerk
24.019154

notitie Richtlijnen medegebruik

omgaan met belangen van eigenaren en gebruikers
in dijkverbeteringsprojecten

afdeling Programmeren

Voorwoord	5
1 Wet- en regelgeving	7
1.1 Waterschapsverordening AGV	7
1.1.1 Werkzaamheden van het waterschap	7
1.2 Omgaan met nadelige gevolgen	7
1.2.1 Evenredigheidsbeginsel: tegemoetkomen op voorhand	7
1.2.2 Nadeelcompensatie: schade vergoeden achteraf	8
1.2.3 Compensatie onevenredig nadeel na werkzaamheden of besluitvorming	8
1.2.4 Algemene aandachtspunten bij schade vergoeden	9
2 Praktijkrichtlijnen	10
2.1 Werkwijze in projecten	10
2.2 Praktijkrichtlijnen Onroerende Zaken AGV	10
2.2.1 Sloten	10
2.2.2 Bruggen, dammen, inlaten en stuwen	11
2.2.3 Vrijkomende grond	11
2.2.4 Hekwerken, afrasteringen, steigers e.a.	11
2.2.5 Opritten en verhardingen	12
2.2.6 Bomen	12
2.2.7 Beplanting	12
2.2.8 Gewassenschade	13
2.2.9 Bereikbaarheid	13
2.2.10 Wateroppervlakte	13
2.2.11 Subsidies en vergoedingen	13
2.2.12 Deskundigenkosten	13
3 Gedoogplichten	14
3.1 Gedoogplichten van rechtswege	14
3.2 Gedoogplichten bij beschikking	14
3.3 Gedoogbeschikking: werkwijze	15
3.4 Evenredigheidsbeginsel	15
3.5 Overeenstemming	16
3.6 Onteigening	16

Voorwoord

Bij de uitvoering van dijkverbeteringsprojecten krijgt Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) te maken met grondeigenaren en grondgebruikers. De dijken liggen niet altijd op grond in eigendom van het waterschap. Als het waterschap de grond in eigendom heeft, is deze vaak in gebruik gegeven aan huurders, pachters of erfpachters. In deze notitie wordt beschreven hoe het waterschap omgaat met de belangen van grondeigenaren en gebruikers tijdens de uitvoering van dijkverbeteringsprojecten.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht. Dit zijn onder andere de Omgevingswet, de Algemene wet bestuursrecht, de Waterschapsverordening AGV en de Onderhoudskeur AGV.

Daarna wordt in hoofdstuk 2 een aantal richtlijnen gegeven voor veelvoorkomende situaties, de zogenaamde praktijkrichtlijnen.

Het laatste hoofdstuk 3 gaat over gedoogplichten die in de wet staan. Zo kan het waterschap altijd werk uitvoeren dat van algemeen belang is voor de samenleving.

Doel

Het doel van deze notitie is om de nodige kennis en informatie te verschaffen, om op basis daarvan afspraken te kunnen maken die in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving. En om een eenduidig beleid uit te dragen binnen verschillende projecten en zo te voldoen aan het gelijkheidsbeginsel.

1 Wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk staat de belangrijkste wet- en regelgeving en het beleid van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) voor het watersysteem.

1.1 Waterschapsverordening AGV

Sinds 1 januari 2024 staan alle regels van het waterschap in de Waterschapsverordening en de Onderhoudskeur AGV. De Waterschapsverordening bevat regels ter bescherming van onder meer waterkeringen en is de belangrijkste verordening voor het watersysteem. Bepaalde handelingen zijn slechts toegestaan indien door AGV een watervergunning is verleend, zoals het graven in de dijk, planten van bomen, struiken of afrasteringen, en het aanleggen van tuinen. Ook staat er in onder welke voorwaarden activiteiten zijn toegestaan zonder dat een vergunning nodig is.

Bij de uitvoering van dijkverbeteringen kan de beheerder zaken tegenkomen die zonder vergunning of in strijd met de algemene regels op de dijk staan. Alle zaken die in strijd met de bepalingen van de Waterschapsverordening op de dijk staan of niet zijn vergund, en waarvoor geen concreet zicht op legalisatie is, kunnen niet door AGV worden teruggeplaatst of vergoed. In deze gevallen is een bestuursrechtelijk handhavingstraject van toepassing, met bijbehorende rechtsbescherming.

1.1.1 Werkzaamheden van het waterschap

Bij dijkverbeteringsprojecten maakt het waterschap onderscheid tussen onderhoudswerkzaamheden en aanleg of wijziging van een waterstaatswerk. Dijken en watergangen zijn voorbeelden van waterstaatswerken.

- Bij onderhoudswerkzaamheden wordt de waterkering (de dijk) zodanig onderhouden dat deze weer voldoet aan de vastgestelde afmetingen in de legger.
- Bij de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk wordt de vorm, locatie, afmeting of constructie van de dijk zodanig aangepast of nieuw aangelegd dat de gegevens in de legger moeten worden gewijzigd.

Als het waterstaatswerk niet in de legger is opgenomen, gelden de bepalingen van artikel 1.5 Waterschapsverordening AGV.

Onderhoudswerkzaamheden zijn vrijgesteld van de vergunningplicht uit de Waterschapsverordening AGV. Voor de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk is wel een vergunning nodig op grond van de Waterschapsverordening. Het waterschap verleent deze vergunning aan zichzelf. We noemen dat een 'vergunning eigen dienst'.

1.2 Omgaan met nadelige gevolgen

1.2.1 Evenredigheidsbeginsel: tegemoetkomen op voorhand

Een vergunning is een besluit dat moet voldoen aan de regels uit de Algemene wet bestuursrecht. Zo moet een besluit evenredig zijn. Bij het evenredigheidsbeginsel komt het er op neer dat een maatregel evenwichtig moet zijn zónder al te nadelige gevolgen voor betrokkenen. Soms moeten de belangen van een (rechts)persoon worden geschaad om het algemeen belang te dienen. Een project mag dus nadelige

gevolgen hebben. Deze nadelige gevolgen moeten echter zoveel mogelijk worden beperkt.

Het gaat daarbij zowel om tijdelijke gevolgen die de uitvoering met zich meebrengt, zoals hinder en bereikbaarheid, als om permanente gevolgen, zoals het verlies aan bruikbare grond bij het verleggen van een teensloot. Tijdelijke overlast kan bijvoorbeeld worden beperkt door omleidroutes en informatieverschaffing over de uitvoering van de werkzaamheden. Permanente nadelige gevolgen moeten zoveel mogelijk in het ontwerp zelf worden voorkomen.

De bestaande praktijk van AGV is daarom dat bij een dijkverbetering aan grondeigenaren compensatie in geld of natura wordt aangeboden. Het gaat dan om schade waarvan op voorhand duidelijk is dat die zal ontstaan en waarvan duidelijk is dat deze voor vergoeding in aanmerking komt. In deze richtlijnen wordt een overzicht gegeven van de meest voorkomende schadegevallen en de manier waarop deze schade op voorhand wordt gecompenseerd.

Uitgangspunt is dat het perceel na de werkzaamheden wordt ingericht met het bestaande materiaal. Bijvoorbeeld worden de hekwerken teruggeplaatst of een tuinpad opnieuw bestraat. Wanneer werkzaamheden tot permanente nadelige gevolgen leiden, zal een financiële vergoeding worden aangeboden.

Voor overige schade, die dus niet op voorhand was te voorzien, kan de betrokkene achteraf zelf een beroep doen op nadeelcompensatie als bedoeld in de Omgevingswet, zoals hierna toegelicht. In principe zal het waterschap alle nadelige gevolgen van een project in kaart hebben en compenseren binnen het project. Het komt daardoor weinig voor dat na afloop van het project een verzoek om schadevergoeding wordt gedaan. De mogelijkheid om een verzoek te doen tot nadeelcompensatie vormt in feite een vangnet achteraf voor onvoorziene schade of voor mensen die vinden dat ze binnen het project te weinig zijn gecompenseerd.

1.2.2 Nadeelcompensatie: schade vergoeden achteraf

De basisregeling voor nadeelcompensatie (het compenseren van onevenredig nadeel) staat in titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Daarin staan de grondslagen, inhoudelijke eisen en procedurele bepalingen over toekenning van nadeelcompensatie.

De regels over nadeelcompensatie in afdeling 15.1 van de Omgevingswet hebben voorrang op deze algemene regeling uit de Awb. Artikel 15.1 lid 1 van de Omgevingswet bepaalt dat een benadeelde een verzoek tot nadeelcompensatie kan indienen als een bestuursorgaan in de rechtmatige uitoefening van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak op grond van de Omgevingswet schade veroorzaakt.

1.2.3 Compensatie onevenredig nadeel na werkzaamheden of besluitvorming

Niet ieder nadeel dat door de uitvoering van een dijkverbeteringsplan ontstaat, hoeft te worden gecompenseerd. Het moet gaan om onevenredige schade die uitstijgt boven het normaal maatschappelijk risico. Vooral schade als gevolg van een overheidshandelen dat wordt beschouwd als 'voorzienbaar', valt onder het normaal maatschappelijk risico. De ophoging van een waterkering, bijvoorbeeld, wordt beschouwd als voorzienbaar, omdat het in de lijn der verwachtingen ligt dat een waterkering eens in de zoveel jaren moet worden verstevigd of opgehoogd: als je een huis koopt in de buurt van een dijk kun je verwachten dat er in de loop der jaren aan de dijk zal worden gewerkt. Daarom valt deze schade onder het normaal

maatschappelijk risico. Schade die daarmee samenhangt, zoals omrijdschade of overlast, komt daarom niet direct voor vergoeding in aanmerking. Maar onevenredige schade door bijvoorbeeld een slootverlegging kan wel voor vergoeding in aanmerking komen.

In de Waterschapsverordening AGV staat welke procedure wordt gevolgd als een verzoek om schadevergoeding wordt ingediend.

1.2.4 Algemene aandachtspunten bij schade vergoeden

- Alleen schade die niet anderszins is vergoed, komt voor vergoeding in aanmerking.
- Als er een financiële compensatie is aangeboden, wordt niet eveneens een compensatie in natura aangeboden.
- Het is niet verplicht om een volledige schadeloosstelling uit te keren bij het opleggen van een gedoogplicht (bij onteigening is dat wel het geval).
- Er mag bij het uitkeren van schadevergoeding geen sprake zijn van verrijking of staatssteun. De vergoeding van de schade mag daarom niet hoger zijn dan de werkelijk geleden schade.
 - Dit geldt ook voor de vergoeding in natura. Oude zaken mogen bijvoorbeeld niet worden vervangen voor nieuwe.
- Indien objecten niet vergund zijn of niet voldoen aan de vrijstellingsregels van het waterschap, wordt geen compensatie geboden.

2 Praktijkrichtlijnen

2.1 Werkwijze in projecten

1. AGV richt zich in principe tot de grondeigenaren binnen het werkgebied, ook als een perceel wordt gebruikt door huurders of pachters, tenzij de eigenaar schriftelijk toestemming verleent om de afspraken direct met de gebruiker van de grond te maken.
2. Zodra een (voorlopig) technisch ontwerp beschikbaar is, bespreekt het projectteam de geplande werkzaamheden met grondeigenaren.
3. Afspraken over de uitvoering van dijkverbeteringsprojecten worden schriftelijk vastgelegd.
4. Eventuele financiële compensatie wordt uitgekeerd na de oplevering van de werkzaamheden.
5. Indien met de grondeigenaar geen overeenstemming wordt bereikt, wordt een gedoogplicht als bedoeld in afdeling 10.2 Omgevingswet opgelegd (zie hoofdstuk 3).

2.2 Praktijkrichtlijnen Onroerende Zaken AGV

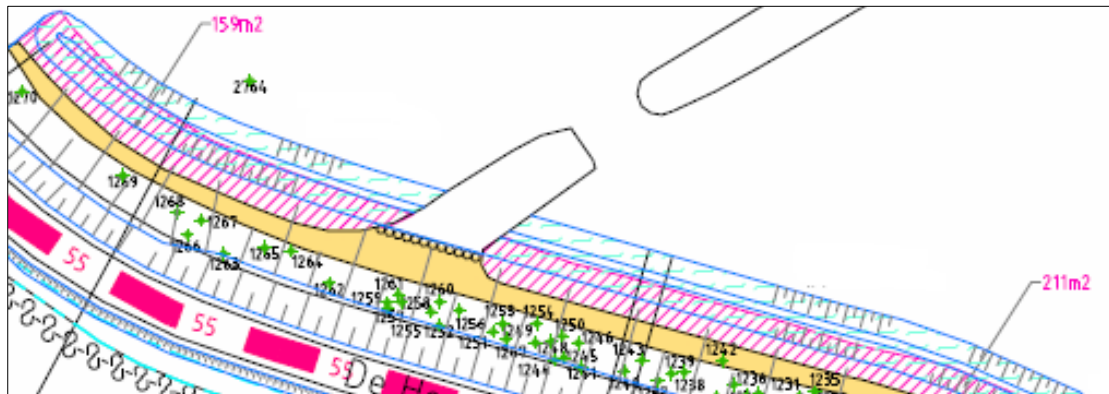
In de 'Beleidsuitgangspunten Onroerende Zaken AGV' staat op hoofdlijnen hoe het waterschap omgaat met aankoop, verkoop en beheer van onroerende zaken. In de 'Praktijkrichtlijnen Onroerende Zaken' wordt een praktische uitwerking gegeven van de beleidsuitgangspunten.

Volgens de beleidsuitgangspunten worden primaire en secundaire waterkeringen niet actief aangekocht. In de praktijkrichtlijnen wordt hierop wordt alleen een uitzondering gemaakt in de situatie, dat door het uitvoeren van de dijkverbetering een onduidelijke eigendomsgrens zou ontstaan. Dit kan het geval zijn als het waterschap eigenaar is van de waterkering, terwijl de verbetering op aanliggend particulier terrein plaatsvindt. In dit geval ligt het voor de hand dat de grond van de aangrenzende eigenaar wordt aangekocht, zodat het waterschap ook na de verbetering eigenaar is van de hele dijk.

2.2.1 Sloten

Als een teensloot wordt verplaatst is er vaak sprake van waardevermindering van de grond (grond wordt water). Als er sprake is van permanente schade wordt er een financiële vergoeding uitgekeerd. Het gaat om een volledige schadeloosstelling (o.b.v. onteigeningswet en jurisprudentie) waarbij niet alleen vermogensschade maar ook eventuele inkomensschade wordt vergoed. De vergoeding wordt bepaald op basis van een onafhankelijke taxatie. De taxateur stelt een bedrag vast per vierkante meter. AGV berekent aan de hand van het dijkverbeteringsplan het precieze aantal vierkante meters (zie figuur 1).

Als een sloot wordt gedempt die dienst doet als erfafscheiding, dan kan een vervangend standaard hekwerk (houten palen met schapengaas) worden aangeboden.

Figuur 1: De oppervlakte wordt berekend vanaf 'midden oude sloot' tot 'midden nieuwe sloot'.

2.2.2 Bruggen, dammen, inlaten en stuwen

Bestaande waterhuishoudkundige voorzieningen zoals een stuw of inlaat kunnen worden verhoogd, verlengd of anderszins aangepast. Indien de voorziening wordt aangelegd op grond in eigendom van derden en in het belang is van particulieren, wordt de eigenaar van de grond ook eigenaar van de voorziening.

Hierbij is de eigenaar zelf verantwoordelijk voor het onderhoud en eventueel toekomstige vervanging. Deze verantwoordelijkheid is terug te vinden in besluiten van het waterschap (zoals de Onderhoudskeur, het Onderhoudsbesluit, dan wel een zogenoemd besluit 'nadere regels'). Als de voorziening tevens of geheel in het belang is van AGV, kunnen nadere afspraken worden gemaakt over eigendom en wie verantwoordelijk is voor het toekomstige onderhoud.

2.2.3 Vrijkomende grond

De toepasbare vrijkomende grond wordt verwerkt in het project. Als de grond niet nodig is voor het project en de eigenaar wil de grond gebruiken, dan wordt de grond afgevoerd naar een door de betrokkene aan te wijzen plaats op maximaal 500 meter van het projectgebied, op voorwaarde dat deze plaats goed bereikbaar is. De betrokkene dient de grond zelf te verwerken en zorg te dragen voor de benodigde vergunningen.

2.2.4 Hekwerken, afrasteringen, steigers e.a.

Hekwerken, afrasteringen, steigers en overige zaken binnen het werkgebied worden indien nodig tijdelijk verwijderd, op het perceel van de eigenaar opgeslagen en na de werkzaamheden teruggeplaatst met inachtneming van de volgende aandachtspunten:

- Zaken die in strijd met de bepalingen van de Waterschapsverordening op de dijk staan en niet zijn vergund, worden niet door AGV teruggeplaatst.
- Als een bepaalde zaak zonder de uitvoering van het dijkverbeteringsplan nog geruime tijd zijn functie had kunnen vervullen, neemt AGV de materiaalkosten voor zijn rekening. Het gaat om noodzakelijke aanpassingen om de zaak weer aan zijn functie te laten voldoen.
- Als het terugplaatsen van zaken niet mogelijk is omdat het materiaal aan vervanging toe is, wordt voorafgaand aan de uitvoering samen met de eigenaar een verdeelsleutel vastgelegd voor de vervangingskosten.
- Kostbare constructies op of langs de dijk (bijv. onderheide hekwerken), die niet gemakkelijk te verwijderen en terug te plaatsen zijn door de technische uitvoering en omvang, zullen niet zonder meer op kosten van het

waterschap worden verwijderd en teruggeplaatst. Per geval wordt voorafgaand aan de uitvoering samen met de eigenaar een verdeelsleutel voor de kosten vastgesteld.

- AGV kan binnen een project overgaan tot het geheel vernieuwen van afrasteringen (palen met schapengaas) indien dat kostenefficiënter is.

2.2.5 Opritten en verhardingen

De afmetingen en het verhardingsmateriaal van opritten en bestratingen en toegangspaden worden zoveel mogelijk hersteld met het bestaande materiaal, met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- De helling van de oprit wordt aangepast over een lengte als redelijkerwijs voor de uitvoering noodzakelijk is, mede gelet op de gebruiksfunctie van de oprit. De bestaande helling van de oprit is daarbij het uitgangspunt.
- Opritten die voor de dijkverbetering geasfalteerd waren, worden opnieuw geasfalteerd. AGV zorgt ervoor dat het nieuwe asfalt wordt aangeheeld op het bestaande asfalt.
- Voor de bestrating is terugplaatsen van het bestaande materiaal het uitgangspunt. Eventuele aanpassingen komen voor rekening van het waterschap.
- Als terugplaatsen niet mogelijk is omdat het materiaal aan vervanging toe is, komen de materiaalkosten voor rekening van de eigenaar.
- Eventuele gewenste uitbreidingen en/of verbeteringen, aan de oprit of verhardingen, komen voor rekening van de eigenaar.
- Verhardingen waaronder terrassen en parkeerplaatsen worden aangepast op het nieuwe talud van de dijk waardoor deze onder een helling worden teruggebracht. Het egaliseren en/of ophogen van de verhardingen op de nieuwe hoogte van de dijk, komt voor rekening van de eigenaar.

2.2.6 Bomen

Uitgangspunt is zoveel mogelijk bomen te behouden in het gebied ten behoeve van de LNC-waarden en eventueel als verplichting uit het Besluit activiteiten leefomgeving of kapvergunning van de gemeente. Er worden daarom zoveel mogelijk bomen teruggeplant op veilige afstand van de waterkering. Voor te kappen bomen wordt aan de grondeigenaar vervangende jonge aanplant aangeboden. Wat betreft de soort is de te kappen boom het uitgangspunt. In overleg met de grondeigenaar is een andere boomsoort mogelijk. Als er geen plaats is voor een nieuwe boom wordt er geen financiële compensatie aangeboden aan de grondeigenaar.

2.2.7 Beplanting

Indien voor het uitvoeren van een dijkverbeteringsplan tuinbeplanting moet worden verwijderd, wordt aan de grondeigenaar een financiële tegemoetkoming aangeboden. Het gaat dus niet om een volledige schadevergoeding. De tegemoetkoming is gebaseerd op de kosten van de vervangende jonge aanplant binnen het werkgebied. De vergoeding kan worden bepaald door een hovenier die de beplanting binnen het werkgebied inventariseert en taxeert.

Eventuele kosten voor het opnieuw aanplanten, door de eigenaar zelf of een hovenier, worden niet vergoed.

Door AGV worden geen planten verplant of teruggeplaatst als onderdeel van het project. Het staat de eigenaar daarnaast vrij zelf tuinbeplantingen te verplaatsen uit het werkgebied: voor de hoogte van de vergoeding maakt dit niet uit.

Voor het hebben van een tuin nabij de dijk kan een vergunning vereist zijn.

2.2.8 Gewassenschade

Agrarische gewassenschade als gevolg van de werkzaamheden wordt gecompenseerd volgens de normbedragen per vierkante meter van de LTO en Gasunie. Entreegeld of andere vergoedingen worden niet toegekend.

Bij de berekening van de gewassenschade wordt uitgegaan van het gehele werkgebied, inclusief eventuele werkstroken met uitzondering van het gedeelte grond waarvoor de eigenaar is gecompenseerd in verband met een slootverplaatsing.

2.2.9 Bereikbaarheid

Voor de overlast door verminderde bereikbaarheid, omrijdschade en overlast streeft AGV ernaar de hinder zoveel mogelijk te beperken door het nemen van verschillende maatregelen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door middel van tijdelijke bewegwijzering, fasering van de werkzaamheden, het maken van afspraken met bedrijven over de bereikbaarheid voor toeleveranciers en klanten, evenals met hulpdiensten.

Als een grondeigenaar van mening is dat desondanks sprake is van onevenredig nadeel, kan een beroep worden gedaan op de nadeelcompensatieregeling uit de Omgevingswet (zie 1.2.2). Deze vormen van nadeel worden niet op voorhand financieel gecompenseerd.

2.2.10 Wateroppervlakte

Toename van wateroppervlakte op een perceel door de aanleg of verbreding van wateren waaronder dijksloten door AGV kan in beginsel niet op een later moment worden opgevoerd als compensatie voor het dempen van water. Dit omdat de gerechtigde financieel gecompenseerd wordt voor de toename van de wateroppervlakte en de toename bevorderlijk is voor de waterhuishouding van het betreffende gebied.

2.2.11 Subsidies en vergoedingen

De uitvoering van een dijkverbeteringsplan kan tot gevolg hebben dat subsidies of vergoedingen op grond van (natuur)beheerovereenkomsten lager worden vastgesteld. Per geval wordt beoordeeld in hoeverre hiervoor een compensatie passend is en zo ja, of de compensatie op voorhand kan worden voldaan dan wel de grondeigenaar een beroep op de nadeelcompensatieregeling uit de Omgevingswet moet doen.

2.2.12 Deskundigenkosten

Er worden in principe geen deskundigenkosten vergoed. De afspraken worden direct met de eigenaar gemaakt zonder tussenkomst van deskundigen. Als er daadwerkelijk een deskundige wordt ingeschakeld voor bemiddeling bij grondaankoop, dan kunnen eventueel de deskundigenkosten worden vergoed. Het moet dan wel gaan om een onafhankelijke deskundige en de vergoeding wordt vooraf bepaald op basis van een offerte.

3 Gedoogplichten

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om het werk uit te voeren ook als de perceeleigenaar of gebruiker niet bereid is om medewerking te verlenen. De eigenaar of gebruiker kan 'gedwongen' worden om het uit te voeren werk te gedogen. De wet onderscheidt hierbij twee soorten gedoogplichten:

- gedoogplichten die van rechtswege (dus rechtstreeks op grond van de wet) gelden en
- gedoogplichten die bij beschikking worden opgelegd.

Welke gedoogplichten van toepassing kunnen zijn bij een dijkverbeteringsproject, is afhankelijk van het type project: de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk of regulier onderhoud (zie ook 1.1.1.)

3.1 Gedoogplichten van rechtswege

Voor de uitvoering van dijkverbeteringswerkzaamheden zijn de volgende gedoogplichten van rechtswege (artikel 10.2 Omgevingswet) van belang:

- Gedoogplicht voor onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan een waterstaatswerk. Deze gedoogplicht is alleen van toepassing bij onderhoudswerkzaamheden en niet bij de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk.
- Gedoogplicht voor graaf- of meetwerkzaamheden voor het maken van ontwerpen voor het aanleggen, onderhouden of wijzigen van een waterstaatswerk. Deze gedoogplicht is van toepassing bij zowel de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk, als bij onderhoud.

'Van rechtswege' betekent dat iets automatisch gebeurt op basis van de wet, zonder dat er nog een specifieke handeling of besluit voor nodig is. Minstens 48 uur voordat de beheerder start met zijn werkzaamheden, moet hij wel de eigenaar of andere rechthebbende (schriftelijk) informer. Dit hoeft niet als de werkzaamheden zoveel spoed hebben dat op tijd informeren niet mogelijk is.

3.2 Gedoogplichten bij beschikking

Voor ander dan hiervoor genoemd gebruik van het perceel is het nodig dat een gedoogbeschikking (dat is een apart besluit) wordt opgelegd aan de rechthebbende. De rechthebbende is meestal de eigenaar. Hiervoor is vereist dat eerst wordt geprobeerd om met de rechthebbende schriftelijke overeenstemming te bereiken over het gebruik van het perceel. Ook mag de uitvoering van het werk geen onteigening vereisen. Pas dan kan voor het gebruik van het perceel een gedoogbeschikking worden opgelegd (artikel 10.17 Omgevingswet).

De volgende gedoogplichten worden bij beschikking opgelegd:

- Gedoogplicht voor het verrichten van onderzoek dat nodig is voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, of om te voldoen aan een andere verplichting in het kader van het waterbeheer. Deze gedoogplicht is van toepassing bij de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk als bij onderhoud.
- Gedoogplicht voor het op of in de grond verrichten van onderzoek en daarmee verband houdende werkzaamheden. Deze gedoogplicht is van

toepassing bij zowel de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk als bij onderhoud.

- Gedoogplicht voor de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk. Met deze gedoogplicht kan worden afgedwongen dat de werkzaamheden in het kader van een dijkverbetering op grond van derden kunnen worden uitgevoerd. Deze gedoogplicht is alleen van toepassing bij de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk en niet bij regulier onderhoud.

3.3 Gedoogbeschikking: werkwijze

Indien een gedoogplicht moet worden opgelegd bij beschikking (besluit gericht aan één belanghebbende), dan moet er rekening mee worden gehouden dat de verplichting tot gedogen niet eerder ingaat dan vier dagen na de dag waarop de gedoogplichtbeschikking is bekendgemaakt. Alleen in spoedeisende gevallen kan van die regel worden afgeweken.

Op de beschikking zijn de regels van hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing en paragraaf 10.3.3 van de Omgevingswet. Voor het opleggen van een gedoogbeschikking is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing.

Voordat een gedoogbeschikking kan worden opgelegd, dient minimaal één gesprek te zijn gevoerd met de rechthebbende (of er moeten genoeg mogelijkheden voor een gesprek zijn aangeboden). Ook moet een schriftelijk aanbod zijn gedaan.

De werkwijze is verder als volgt:

1. Er wordt een concept-beschikking voorgelegd aan het dagelijks bestuur. Na vaststelling wordt deze verstuurd aan de rechthebbende.
2. De rechthebbende krijgt de kans om mondeling of schriftelijk een zienswijze in te dienen op de concept-beschikking.
3. De definitieve beschikking wordt aan het bestuur voorgelegd, waarin de zienswijze is meegewogen. Na vaststelling wordt de definitieve beschikking naar de rechthebbende verzonden.
4. De rechthebbende kan tegen de gedoogbeschikking in bezwaar en vervolgens in beroep gaan.
5. Het indienen van bezwaar of beroep schorst het besluit niet. Dat betekent dat de werkzaamheden direct uitgevoerd kunnen worden. Als de betrokkene dit wil tegenhouden, kan deze om een voorlopige voorziening vragen bij de rechter.

3.4 Evenredigheidsbeginsel

Bij het toepassen van een gedoogplicht is het evenredigheidsbeginsel van belang. Dat betekent dat het moet gaan om onderzoek of werkzaamheden die redelijkerwijs nodig zijn voor de taakuitoefening van de beheerder.

Een gedoogplicht bij beschikking kan alleen worden opgelegd als de belangen van de rechthebbende onteigening niet vorderen. Volgens jurisprudentie speelt hierbij de verhouding tussen de voor de gedoogplicht benodigde oppervlakte en het totale grondoppervlak van de rechthebbende (in eigendom of gebruik) een belangrijke rol. Voor onteigening is vereist dat het verlies aan grond een aanzienlijk deel (volgens de jurisprudentie meer dan circa 17%) van het totale grondoppervlak van de

rechthebbende betreft. Dit zal bij een dijkverbetering niet snel aan de orde zijn, omdat hooguit een sloot wordt verplaatst.

3.5 Overeenstemming

Het evenredigheidsbeginsel brengt verder met zich mee dat deze verplichting alleen kan worden opgelegd als de rechthebbende geen toestemming verleent voor het onderzoek of het uitvoeren van de werkzaamheden. Een gedoogplicht kan dus pas worden opgelegd als na overleg met de rechthebbende geen overeenstemming is bereikt over de uitvoering van de werkzaamheden. Uit jurisprudentie blijkt dat het bestuursorgaan een serieuze en redelijke poging moet hebben ondernomen om langs minnelijke weg tot overeenstemming te komen.

3.6 Onteigening

De vereisten en procedures voor onteigening staan in hoofdstuk 11 van de Omgevingswet. Bij de uitvoering van dijkverbeteringsprojecten is er alleen sprake van een onteigeningsbelang als er een projectbesluit aan vooraf is gegaan. Over een projectbesluit wordt besloten door Provinciale Staten. Bij dijkverbeteringsprojecten van AGV zal echter niet snel voor een projectbesluit gekozen worden. In de meeste gevallen wordt namelijk een omgevingsvergunning (vergunning eigen dienst) afgegeven door het waterschap zelf